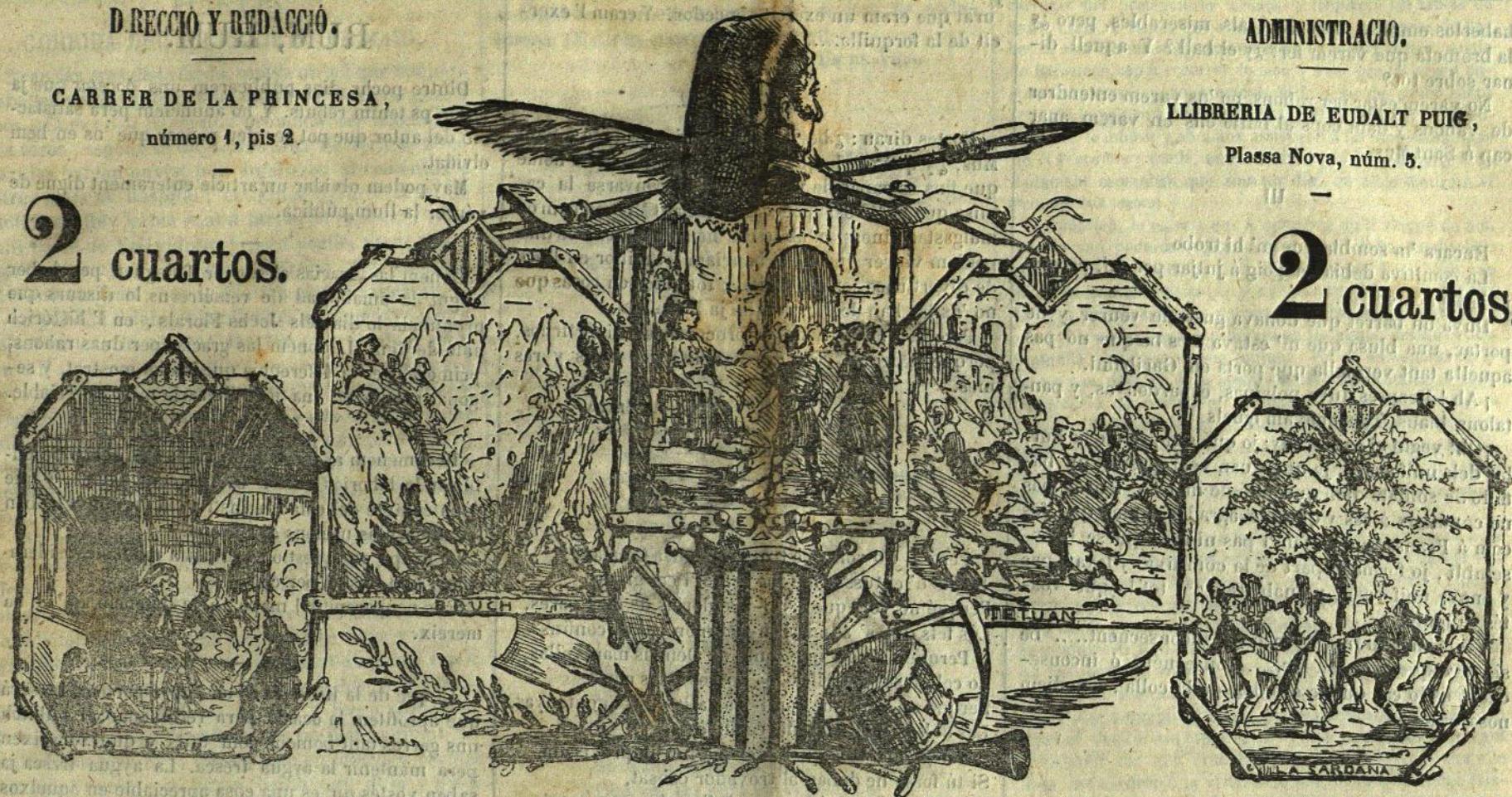

DIRECCIÓN Y REDACCIÓN.

CARRER DE LA PRINCESA,
número 1, pis 2.

2 cuartos.

ADMINISTRACIÓN.

LIBRERIA DE EUDALT PUIG,

Plaça Nova, núm. 5.

2 cuartos.

ANUNCIS

A PREUS LA BARRETINA.
EQUITATIUS.LITERATURA,
CIENCIAS
Y ARTS.

SEMANARI POPULAR.

SUMARI

DE LAS MATERIAS QUE CONTÉ AQUEST NÚMERO.

Catalunya y los catalans. ¿Qué es Catalunya? per Joan Cortada.—De Barcelona á Sant Mus, per A. Serra —...— per A. Vinardell y R.—Rum, Rum.—Toros, corrida del diumenge 31 de Maig, per Un de Vich.—Las quatre barras, per Un català.—Teatres, per Z. de V.—Poesia de moda, (continuació), Las maduixas del hort.—En la finestra del pou, per R. Pi de Foncuberta.—Solució á la endevinalla del número passat.—Solució á la xarada del número passat.—Xarada.

CATALUNYA Y LOS CATALANS.

¿QUÉ ES CATALUNYA?

(Continuació.)

En otras partes obre minas, profundisa las muntanyas buscant aigua, y la troba y la conduceix á una masia passant per sobre y per sota d' altres minas obertas avans que la seva; de manera que si s' alsas la closca de la terra se veuria en molts punts un verdader laberinto. Y la mateixa aigua se divideix y subdivideix entre cent propietaris y acaba fertilizant una llarga extensió de terra, qual aspecte donava pena dos anys enrera. Mes, quantas fatigas, quantas angustias mentres vā está en dubte si tot éix treball fóra infructuós, y perdut lo capital empleat en lo mateix, y adquirit avans ab la mort de molts anys y tal vegada de una ó mes generacions.

D' eixa manera y per medis mes violentes y mes cars s' ha fet productiva la major part de la terra de Catalunya; de manera que si la Holanda es un pais arrancat á las onas del Oceá, la fertilitat de Catalunya ha sigut y es extreta de las entranyas de la terra; mes d' entranyas molt profundas.

Igual dificultats presenta lo obrir comunicacions: també pera fer camins y carreteras ha sigut precis construir ponts que asombran, omplir valls profondas, aixecar altíssimas calzadas y tallar muntanyas; y encara que part de eixas obras han sigut fetas per disposició del govern, no n' faltan d' altres, que bastan y sobran pera probar que lo esprit emprendedor y treballador dels habitants arriba per tot.

Al cap del Principat de Catalunya y com metropoli de tots los pobles se aixeca Barcelona, rodejada fins abir de altas muralles y amples possas y avuy cenyida per un cordó de ruinas que sembla indiquin la existencia de una ciutat arruinada. Qui la consideri desde calsevulga de las entradas per la part de terra y contempli eixos monts de pedra ja coberts de molsa y eixas altas herbas que entre ells han nascut, creurá sens dupte, que pot exclamar com lo profetar: « Quomodo sedet sola civitas pleno populo. »

La ciutat banya los seus peus en las onas del Mediterraneo, y á las espallasses y despresa d' una llegua de alegre camp posat en suau escalinata y replé de pobles y heretats com altres tants fills y nets de la ciutat poderosa, s' alsas una cordillera de muntanyas que formant un extens anfiteatre, la defensa contra l' fret del Nort y l' vent impetuós. La naturalesa destina eixa gran solar pera un gran poble y lo gran poble existeix. En lo seu centro, mes elevat que l' resto, la pietat aixeca la casa de Déu, y á poca distància encara se deixá veurer part del palau dels primers monarcas que la ciutat tingué. Ficat quasi adins de l' aigua se veu un grandios edifici en lo que s' hi parlan totas las llengües, s' hi combinan totas las especulacions mercantils y s' hi tornean y compleixen tots los contractes sens' mes garantía ni jurament que una paraula donada sense testimonis.

(Se continuará.)

JOAN CORTADA.

DE BARCELONA Á SANT MUS.

VIATJE Á CAVALL DE LAS CAMAS.

(Memorias de un que menja quas de pansa.)

I.
Encara rích quan me recordo que hi ha ximples que sosténen que 'ls treballadors estem d' enhoramala, que tenim fam, que no guanyem un quart, que 'ns falta treball y que se jo quantas tonterias mes.

Vegin si estant de enhoramala aniran á Sant Mus, vegin si tinguessim fam si aniriam á fer apats, vegin si no guanyesim quartos si fòram capassos de anar á gastar uns quans durets, y vegin si 'ns faltes treball si cantariam de tant bon humor....

Que volen que 'ls hi diguia, si jo hagués de jutjar per mi, ja diria que l' públich te rahò, pero una cosa sò jo y un altra cosa son los mèus companys. Després que.... cada casa es un mon....

Vostes me fan riurer... ¿Qué's pensan que no hi ha mes que renunciar á la Romeria de Sant Mus?— No senyors no. La costum es lo primer, y encara que nosaltres, los fills del treball, som los primers en burlarnos dels que respectan ridícules tradicions y costums, no per ço volem de deixar de respectar las nostras.

Veritat es que no estant los nostres germans per bromas podiam haber renunciat á despertals' la enveja sortint á fe l' ninot pe 'ls carrers, pero ¿com ho hauriam fet nosaltres sense podernos ensenyar pels carrers de la mèlt nobla y comptar ciutat? Be es veritat que 'ls diners que 'ns varem malgastar podiam

haberlos empleat socorrent als miserables, pero ¿y la brometa que varem fer? ¿y el ball? Y aquell dinar sobre tot?

No varem estar per rahons, no 'ns varem entendrer de rahons y dant cops al bulto ens 'en varem anar cap à Sant Mus.

III.

Encara 'm sembla que m' hi trobo.

La comitiva debia fer goig à jutjar per mí, porque jo 'n feya molt.

Duya un barret que donava gust de veurer y de portar, una blusa que m' estava mes be que no pas aquella tant vermella que porta en Garibaldi.

¡Ah! Despres duya polainas, espardenyas, y pantalons blaus. Tots anavam iguals.

¡Oh! vegin si es estrany: jo que sempre me he burlat dels uniformes, jo que quan veig passar un batallo de soldats dich que alló de marxar fent lo pas no condueix á res y que me agradaría mes que fòs com à Fransa que no fan 'l pas ni cosa que se li assemblí, jo formaba part de la comitiva, y feya 'l pas y anava uniformat, y anaba tiesso y tot lo que vostés vulguin.

Vostés me dirán que soch un inconsecuent.... be si, pero que hi volen fer.... Consecuent ó inconsecuent es lo cas que jo era dels de la colla, com diem nosaltres.

IV.

La bandera era lo mes bonich. Si l'haguessin vista 'ls asseguro que 'ls hauria agradat moltissim.

Era grossa, molt grossa. Mirin si ho era que l'abanderado anava á cavall perque ell tot sol no la podia dur. Aqui tenen los maliciosos la explicació de que la colla vagi á peu y 's cansi, 's fatigui y 's reventi mentres que el pondonista y 'ls cordonistas van ben repapats á dalt de caball. ¡No veuen que no tenen prou forsa per' dur la bandera?

V.

Lo camí de Sant Mus no es lo que jo 'm creya. M' havian dit que se surtia pel portal d' Isabel, que 's passava 'l paseig que s' atravessava Gracia que 's passava per Vallcarca y que despues ja tot deseguit s' hi era, però ¡si 'm descuido!....

La veritat es que s' ha de passar per un sens fi de carrers y carrerons.

Aixis fan, de manera que quan vaig arribar, al cap de dues horas de caminar,—al passeig de Gracia francament, ja estava reventat y quan vaig arribar á Sant Mus ja quasi estava mort. Si arribo á caminar dues centas passas mes, m' hi han de enterrar sens mes remey. Veritat es que si aixó arriba á succehir, hauria fet un esfors per caminar una mica, que potser allavoras m' hauria tocat resucitar. Lo que va resucitar fou un bon vaset de vi del de vint y quatre. Ben be que 'm va venir.

VI.

¡Qué 'ns varem divertir! Afigúrinse que aixís que varem arribar allí, lo primer que fem... dormir. ¡Ca si totas ens las pensem. Tot com ho dich hò varem fer.

L' endemà 'ns varem llevar demati, en lo dinar ferem gresca llarga, y mentres tal vegada algú de Barcelona 's moria de fam víctima de la crisis industrial, nosaltres ni sisquera ens en recordarem y feyam lo nostre fet. Poden pensar si se 'n dirian de crespas y si 's faria correr la bota....

Estiguem tot lo dia poblant lo camp; cap al llit en 'sent la hora y l' endemà tornarem cap á Barcelona no sense habens' tallat pel camí y no sense haber bronejat pel pare y per la mare. Pel camí vegerem cosas molt bonas: carreteras sense acabar, mal engrabadas unes, sense engrabar altres, y no vegerem sino que beguerem la pols del paseig de Gracia La entrada á Barcelona fou l' entrada triunfal. Semblerà que hauesem fet alguna cosa bona. Qualsevolga hauria

jurat que eram un exercit vencedor. Y eram l'exercit de la forquilla....

VII.

Vostes diran: ¿be ja han fet l' expedició á Sant Mus, ¿y qué? A lo que jo contestaré que hi ha home que fins es capás de vendrers ó empenyarse la camisa que porta per' poder anar á Sant Mus. Si hem de malgastar diners, si ab lo qu' hem gastat en dos dias podiam viure quatre, si hauriam fet millor en lloch de divertirnos, en fer caritat; tot aixo son cosas que no 'ns las han de dir, porque ja las sabem.

Pero be, lo qu' hem de procurar es divertirnos, porque lo demés com diu aquell, son trons y res mes.

A. SERRA.

Perqué no vols que trovi, oh Musa Catalana,
Si plé d' entusiasme me sento 'l cor glatir?

Perqué no vols que canti-las glorias de mos pares,
Los fets que s' admiraren del mon en los confins?

Perqué no vols que canti-de Déu las maravellas,
Lo cel ab las estrelles-los boscos y los rius?

Perqué no vols que canti-los valls y las montanyas,
Las dolsas melodias-del carinyós zefir?

Perqué no vols que polsi-ma lira improvisada,
Si tú forsa ne donas-al trovador cansat,

Si tú á n' al qui t' invoca-ab fè y ab esperansa

Lo númen no li negas?... á mi me 'l negarás?

Serà perqué poetas-de fama merescuda

Polsát hajen sa lira-y als braus hajen cantat?

—No, no, que n'es un' altre-la causa del silenci

Que 'm fá guardar la musa:-la causa n' es lo mar.

Jo sols ne sé cantarne-del mar las maravellas,

Jo sols ne sé comprender-la llengua que 'l ne parl'

Per co quant n' es entrada-la nit, ab nua testa

Ne corro per la platja,-al mar interrogant.

Me plau á mi cantarlo-en nit que n' es serena
Quant l' argentada lluna-se mostra á los mortals,

Y ab falaguer mirada-passeja majestuosa

Mirantse d' orgull plena-del mar en lo mirall.

Allavoras me sembla-quant canto sa bonansa,

Cantarne la bravesa-del rey de 'ls animals

Vensuda al sonar l' hora-que Déu ha destinada

Per' aplacar sa ira-á la del mar semblant.

També allavoras me sembla-cuant veitglà tan tran-

Y las lluentes onas-contemplo miut de plaer (quila

Me sembla á Catalunya en temps que 'l cor desitja

Tornar á tindre historia-y tot lo brill d' enssempl.

Lo buf de la tempesta-los cors mes grans esglaya

Y sempre n' ha portada-l' esglaya a 'ls cors mes grans,

Mès passa la bufada,-ne torna lo bonansa,

Y 'l goig qu' ara ne sentan-no's pot pas explicar.

Me plau á mi cantarlo-en nit tempestuosa,
Quant xiulan plens de furia-los vents desenfrenats,

Sentint lo trò qu' esclata-y 'l mar com li contesta

Ab fer bramolejar

Allavoras me sembla-quant canto sa bravesa,

Y sento las onades-batirse ab lo rocall;

Lluitant ab rabia fera-las hostes de Mahoma

Ab braus Almogavars.

També allavoras me sembla-quant sento sa veu ronca

Alsarse prepotenta-en mitg l' obscuritat.

Me sembla que n' escolto-la veu de nostra historia

Contar sos fets gegans;

Allavoras me sembla-que conta las proeses

D' aquells Roger de Lluria-Entenza, Corbarán,

Y que deixant las tombas-devant de mí ne pasan

Las sombras arrogants.

Jo sols ne sé cantarne-del mar las maravellas,

Jo sols ne sé comprender-la llengua qu' ell ne parl'

Per co quant n' es entrada-la nit, ab nua testa

Ne corro per la platja-al mar interrogant.

A. VINARDELL Y R.

RUM, RUM.

Dintre pochs dias publicarem uns *bocetos* que ja fa temps tenim rebuts. Y ho anunciem pera satisfacció del autor que pot ser deu pensar que 'ns en hem olvidat.

May podem olvidar un article enterament digne de véurer la llum pública.

Donem las gracies al senyor Balaguer per haber tingut la amabilitat de remetrerns lo discurs que proauncià lo dia dels Jochs Florals, en l' històrich saló de Cent. Li donem las gracies per dues rahons; primera, per la deferencia que 'ns ha mostrat, y segona, porque es una joya literaria molt apreciable.

Recomenem al públich un mapa que acaba de publicar lo laboriós editor D. Ignonet Lopez, y que dóna compte del estat de instrucció en que 's troben las diferentas nacions d' Europa.

Lo mapa en qüestió se presta á moltas consideracions, ben tristes per cert.

Ens ocuparem del mapa ab la detenció qu' ell se mereix.

Ja que de la llibreria d' en Lopez parlem, bo será que aprofitem la ocasió pera recomenar al públich uns gerros tant bonichs com útils y que serveixen pera mantenir la aigua fresca. La aigua fresca ja saben vostés qu' es una cosa apreciable en aqueixos temps.

La literatura catalana que té teatres, periódichs y tot lo que vostés vulguin, desde avuy conta ab un centro en que 's venen totes las obras catalanas. Nos referim á la llibreria de la plassa de San Jaume (cantonada al carrer del Bisbe) y que dóna á conéixer són objecte ab l' escut d' armas de Catalunya, que te pintat en sa fatxada.

S' ha publicat lo primer número de un nou semanari catalá que 's titula *Lo Mestre Titas*. Li donem la benvinguda y li desitjem tota classe de prosperitats.

Lo benefici de las germanas Marchissio son un verdader acontecimiento musical. Lo rondò final de la Cenerentola va arrebatar al públich que 'l feu repetir. Bottero estigué gran com sempre en el segon acte del *D. Bucéfalo*. Finalment, las dues eminentias artisticas donaren una prova de lo molt que valen en lo duo del *Stabat d' en Rossini*.

Aquells joves indecents que deshonrant la levita que portan y embrutant los guants ab que cubreixen sas mans, aquells jovens de certs palcos del segon pis del teatro Principal, deurán estar tristes porque las Marchissios ja s' en van. Diem que deurán estar tristes porque ja no podrán fer més lo bestia burlanse de qui 'ls pot ensenyar no solament de cantar sino fins d' urbanitat. Per nostra part sols podem dir que si eix escàndol de que 'ns queixem arriba á durar tant sols una setmana més, nosaltres hauriam posat los noms dels héroes en lletres de motxo pera *propia satisfacció* y á fi de que Barcelona y l' Europa entera sapigués sos noms. Per fortuna eran una minoria exigüa y veyam sas inconveniencias acalladas ab vivas mostras de reprobació.

Impossible apareix que los que han rebut bona educació tant pocas probas ne donguin, impossible sembla que tots uns *senyors* se tinguessen de véurer corretjits pel públich del tercer y quart pis, compost en sa majoria de gent que no se las pega de aristocràtica. Si 'ls fa falta un tractat d' urbanitat ho poden dir ab franquesa, y nosaltres los allargarem mitja peseta ó tres rals perque l' adquireixin. Seria una caritat ben feta. Vaja joves per educar: menos presumció y més modos.

TOROS.

CORRIDA DEL DIUMENJE 31 DE MAIG.

Eran las tres de la tarde, queya un sol que esquerdaba las pèdras y la plassa estava ja plena de gom à gom. ¡Com no si la corrida prometia ser magnifica! Los toros, segons se deya, des près de ferir à n' en Varillas habian enviat tres infelissos al cementiri y altres tants al hospital; el que s' havia escapat de Molins de Rey havia anat à turbar lo repòs del tranquil poble de Vallvidrera y pera poguer esser fusatllat feya precisa una nova desgracia. Tot prometia diversió en gran; fins lo Viàtich estabat preparat.

Lo pùblic estabat animadíssim; no quedava guant calsat en tota la plassa; les taronjas volaban de l' un à l' altre canto fins que topaven ab un sombrero pera esclafarse, ó ab una senyora pera avisarli que's tregués los guants; petavan les gasseosas y sota les curbas que describian los ous de farina, sis ó vuit se pegaban ja cops de ventall, quant al tocar quatre horas aparegué per un palco la presidencia y per un portal la quadrilla.

¡Ab quin salero va al devant lo mestre al costat d' en Peroy y l' fill del mestre! Ab la una ma à la cadera y l' altra penjant y moventse al compàs de la americana, ab la montera sobre l' ull esquerra, ab la sabateta escotada que sols besa la terra y ensenyant las formas y la cueta, avansant ab garbo cap à la presidencia. Al detrás d' ell van los *chulos* imitant tan com poden à sos guias, y luego segueixen los massissos picadors de grans patillas montant, no en caballs (que no fa toros), sino en *jamelgos bestias hostias ó rocinantes*. ¡Com brilla tant d' or y plata reflectant los raigs d' un sol del mes de maig! ¡Com mostra en sa mirada la quadrilla tota que interiorment pensarian:—*¿Quién nos tose?*—si no tinguis que sortir lo toro! ¡Com tiran luego en l' ayre las capas que recullen los aficionats que seuen en la contrabarrera, en mitj de la rialleta de las mitjas-damas que al costat d' els galants estan sentadas! ¡Allò es magnific; allò es edat mitja, pura fins en los trajes de l' agutzils; allí sols hi falta lo senyor feudal ocupant la presidencia per donarhi verdader caràcter!

Tocap trompetada y tenim ja à Gallego en campanya. En un tancar y obrir de ulls veu lo poble quatre caballs per terra y altres tants picadors en l' ayre y déu mil bocas diuhen à una:—*Magnific toro!*—Ab tres parells de banderillas va à las mans del mestre que despresa de enriquir la poesia popular ab un magnific brindis, no s' enten de brochs y l' *de golla* à la primera.

Sur en campanya l' segon toro anomenat *Primer*, y l' s' pochs moments produheix un espectacle indescriptiblemente sublime. Pera deixar la plassa sembrada ab cinch caballs, te de fer caurer à dos picadors, y de aquí resulta que mentres s' en portan un à pes de brassos à la enfermeria, y mentres las bestias estan patejant demunt la sorra, l' altre caigut vomita tot lo mareig del trontoll de la caiguda. Quatre banderillas y una estocada del fill del mestre l' deixan en disposició de ser arrastrat. Surten las mulas y se l' emportan despresa de haber arrossegat lligats pel coll als cinch caballs no ben morts encara, mentres la charanga toca un vals obligat de corretí que fa molt embalat y mentres los picadors acolorats s' acarcanyan d' agua bebent y no à galet.

Hassanyas per l' estil feren lo tercer, quart, quint y sisé toro, distinxintse sols lo de gracia que era un verdader toro de *sa casa* per l' inofensiu. Durant tots ells la plassa continuá animada, quedant mentres tant en suspens lo còdich penal per lo que fa referencia à las calumnias é injurias, si es que constueixen aquestos delictes los mots *cobarde, cochino, assassino, gandul, ladron* y cent de altres per l' estil. Dos dels toros saltaren la barrera y no es lo menos bonich de las corridas véurer als pobres agents de la autoritat habent de saltar passant primer lo sabre y exitant la rialla general sa por y agitació que per altra part no es pas sense motiu, atesos los instints del toro.

Tenen ja una idea aproximada de la corrida del diumenge passat, que à pesar de tot acabá sense cap

mort ni cap ferit, demostrant ab això que al cap y al últim ben garbellats los toros son cosa de andaluços. ¡Y dirán encara de lls toros!

UN DE VICH.

LAS QUATRE BARRAS.

De la ja tant bella Europa,
Del Sud habita en la part
Mes occidental, un vell
Que camina pas à pas.

Un vell que porta en son pit
Fetas de la sua sanch,
Quatre barras vermellencas
Qu' ell mateix pintà ab sa ma.
Barras que las suas prohesas
Si contan de tant en tant
Perque així, à n' ell vell recordian
Al menos, sos fets pasats.
¡Ay, que 'n son d' hermosas barras
Las quatre barras de sanch!

Eix vell que quan era jove
Fou de tothom respectat
Y que feu lluir las barras
Per tot, terras conquistan;
Que si te lluitas per terra
Te mils homens preparats,
Y formidables escuadras
Si te lluitas per la mar;
Que per tot surt ell venceinte
Clavan per tot estandarts;
Fa lluir las quatre barras
Fen baixar à tothom lo cap.
¡Ay, que 'n son d' hermosas barras
Las quatre barras de sanch!

Eix vell que à mes de son regne
Altres regnes conquistá,
Eix vell que prestava ajuda
A los regnes injuriats;
Ell que del Mediterraneo
Va portar al altre part
Sols un grapat de valents,
Deixant al mon admirat;
Ell de qui n' han pres l' exemple
Los que ara n' están regnan,
Viu en un racó d' Europa
Essent de tots oblidat...
¡Ay, que 'n son d' hermosas barras
Las quatre barras de sanch!

Oblideulo, si, oblidleulo,
Del vell no os ne cuydeu ja,
Mes val aixís, que oblidantlo,
Pot obrarne ab llivratat;
No os cuydeu del vell d' Europa,
Que del mon cansat está,
Oblideulo que ja es vell
Y tant sols diu necetats.
¡Vulgui Deu que un jorn lo vell
Recordi vos fets passats,
Vulgui Deu que la justicia
Per tot no torni à brillar,
Tant de bo que un jorn renaixin
Las quatra barras de sanch...

UN CATALA.

TEATRES.

PRINCIPAL.
TAMBERLIK EN POLIUTO, IL TROVATORE, Y OTELLO. (1)

Si ab interés y afany, los Barcelonins aficionats à l' opera italiana assistiren à la primera representació del Poliuto en

(1) Per respecte al artista y per consideració à la empresa, no hem publicat fins avui eix article que devia surtit la setmana passada. També per respecte al artista hem abandonat l' estil festiu que fins ara han adoptat en nostres revistes musicals.

la present temporada, no 'ls mancaba motiu, puig que encarregat del protagonista tornava à trepitxar las taules de Santa Creu, lo tenor, que vint anys arrera y despresa de haber cantat durant tres temporades en lo mateix teatro, sortia de Barcelona cap à recorrer lo mon y à fer per tot arreu culta d' aplausos y de ovacions. Si à pesar de haver surtit fres de la primera representació de dita òpera, continua encara viu lo interés y ab afany assistiren à las representacions de *Il Trovatore* y *Otello*, tampoc motiu los faltava, puig fundamentalment esperaban que 'sinó un dia, un altre sentirian al Princep dels tenors.

Al pùblic, lo mareix que à nosaltres no li vingue de nou que la veu poderosa, estensa y vibrant d' En Tamberlick pertanyi ja à la història, puig ell y nosaltres bé sabíam que no en va passan vint anys, y no 'ns sorprengué ni mica escollar una veu apagada y trémula en las cordas mixana y grave, forsada y poch espontànea en los aguts, desigual, destimbrada y postissa en són conjunt. Per so no esperabam al cantor que domina à la massa en los concertants, al tenor de 'ls dòs ó sis dies de pit. Buscabam sols al cantant de arranques, al artista de grans moments, al home de cor que trova recursos en són genit, al actor que 's fa applaudir las notes que no té y que arrebata ab las desenlonadas, al artista que com un temple grèch, es mes grandios é imponent quant la dura ma del temps l' ha convertit en ruinas.

Lo primer de tot esperabam personatges y en honor à la veritat debem dir que en cap de las tres òperas l' havem vist à la alsacia, ni molt menos, dels que representava. Y no té per excusa que los que ha fet sian indecisos y poch mareats, puig los tres són tres creacions notables entre lo notable que ha produbit la poesia dramàtica, los tres obran à impulsos de las passions mes vivas y enèrgicas; dels tres cada un se mou per un sentiment intens que domina à tots los altres, lo qual evita la complicació que pót produhir vaguetat. En cap moment del Poliuto expressa la fé intensa del neófit; lo sant entusiasme del que creu haber passat de las tenbras à la llum, del absurdò à la veritat absoluta; lo valor sant del cristianisme que sens forças combat contra 'l mon y sos déus com lo heroe de Corneille. Si en lo Trovador, en res nos fén veurer al caballer apassionat, pót ser la creació mès poètica del nostre romanticisme del present sige, en lo Otello no podiam creurer que acabés la tragedia ab la mort de la cándida é innocentia Desdémona, veient lo poch que demostrava lo trevall que en són cor feyan los celos. La cara d' En Tamberlick es la mateixa quan fà de Manrich quan fà de moro.

Esperabam tambe d' En Tamberlick arranques, frases que sortidas del cor del artista van directament al dels espectadors y ho habem esperat en va. Ni en lo credo y duo final del Poliuto, ni en lo derrer acte del Trovador, ni en lo inmens tercer acte del Otello, pessas totas que s' hi prestan com las que mes, ha lograt ab ells arrancar un *bravo* espontàneo. Y no era que 'l pùblic no estigués disposit a entusiasmarse, al contrari, puig que mentres En Tamberlick estava en las taules rebia ab un frenetic aplauso lo foch celestial ab que la Marquisio (Carlota) emprenia la cabaleta del duo del Poliuto, l' immens sentiment que demostrava en l' últim acte del Trovador sobre tot en la escena ab lo compte y los arranques artistichs y sublime inspiració ab que en tot l' últim acte del Otello representava à la enamorada veneciana, debil en tot menos eo sa pasió pel moro. Ab un sol moment d' inspiració que com qualsevolga de 'ls dits hagues tingut En Tamberlick l' hi hauriam perdonat tot y 'l tindriam per artista: veji si 'ns acontentem ab poca cosa.

No havent trobat res de lo dit En Tamberlick, poca cosa mes podiam buscar en un cantant que porta vint y tants anys de carrera artística. Atés l' estat actual de son organo vocal, no podem dir si la imperfecta vocalisació dels pasatges d' ajitata en lo cant Rosinía prové del dit estat ó d' altre causa; si lo deixar algun tant deslligat lo cant en los *andantes* prové ó no de las dificultats d' emissió de sa ven actual y del consequent esfors que li corta tot salt de notes.

¿Qué queda dons à 'n' En Tamberlick? Li queda una escola de cant, à pesar de lo que acabem de dir, correcte sino esmerada; li queda recitar bé musicalment parlant; li queda una accentuació, en general passadora; li queda entusiasme y brio en las cabaletas en las que fins abusa de notas agudas que devien ser magnificas en altre temps y li queda en si un gran nom y molts pùblics ab bons records.

¿Com dons se compren la celebritat d' En Tamberlick y sa brillant carrera? Sumant à lo que li queda, lo que té, so es una veu robusta, potent, estensa, brillant; recordant que En Tamberlick comensà y feu la carrera quant la boga de las partitures d' En Verdi, y la moda de las operas francesas ó alemanyes de tals, modificavan lo gust dels pùblics y feyan que la veu y afinació fossin las dues qualitats mes importants en un artista; y considerant per fi que 'l pùblic se deixa devagadas dominar per certa cosa que es la que li feu durant molts anys applaudir fins à rabiar la Traviata y que en canvi li feu luego mirar ab desdeny sino ab desprecí la mateixa opera.

En resument, judicant per lo que habem sentit, creuem que si lo tenor Tamberlick es Princep, la familia real dels artistas té que ser molt numerosa.

POESIA DE MODA.

(Continuació.)

Las maduixas del hort.

*Pas que sora bo per comèdia y que va passar en lo meu poble.**— Ay nineta, ay nineta
que 'l sol crema 'l clatell!**— Cremat per ta estimada
ja que 'm cremas tu 'l cor mèu.**Fins que ell ab lo cistellet pler y 'l clatell encés
com una magrana, l'aixeca á n' ella fresca com una
rosa de dessota del taronjer y fent brasset sen anaren
los dos rieral avall ab lo cistellet de maduixas.*

VI.

*— Bob, bob, bob!**Feyan los gossos de las masias que pe'l camí tro-
vavan.**Piu, piu, piu.**Feyan los ancellets que 's gronxayan en lo brancat-
ge dels àrbes que desde 'l camí 's veyan.**— Mira, aquestas maduixetas guardalas que aquesta
tarde quant los tèus pares sigan sòra jo aniré á casa
teva y 'ns las menjarem per brenar.**— Las guardaré.**— Recòrdaten.**— Adèu.**— Y com que ja estaven en lo carrer major y 'ls
parels podian veurer, se vifurcaren, y 'l adrogueret
aná á parar á cal adroguer mentres que la jardiner-
ta ab lo cistellet de maduixas entrava á cal jardiner.*

VII.

*L' endemà era 'l dia de la festa major.
A cal adroguer hi havia molt despatx.
L' adrogueret despatxava.**La mare de la nina hi aná á buscar una lliura de
sucre.**Tant bon punt l' adrogueret sentí la paraula sucre
se torná roig.**No 'l sucre... ell.**Lo sucre també ho era pero no ho estava.**En Pauet mateix feu una paperina y la omplí de
sucre.**Mes un moment que la mare de la nina estava dis-
treta hi tirá un pesich d' uns polvos d' un altra caps.*

VIII.

*Al sendemà hi havia dos caixas en lo fossar.
Damunt de l' una hi havia una garlanda de flors
blancas.**Damunt de l'altra un ròs y una espasa.**Al mateix temps en lo mar se veaya una vela blan-
ca com un' ala de colometa, que s'anava confonent ab
l' horizont.*

IX.

*Al cap de quinze dias l' adroguer plorava.
Lo jardiner estava trist.
Lo jutge estava examinant un plat de maduixas y
una paperina en la qual encara hi quedava una mica
de sucre.*

EN LA FINESTRA DEL POU.

*La acció passa en un cel obert ample, molt ample.
Y no 's pensin poch ample per la gracia de Déu, que
'ls hi dich que si 'l veyan quedarian ab un pam de
nas, me sembla que si 'l veyan esclamarian, no es-
clamarian sino que dirian, pero no dirian sino que
pensarian entre sí, que 'l amo tenia intenció de ferhi
un Euterpe ó per millor dir, una plassa de Catalu-
nya ab la casa de 'n Gibert al costat. Mès anem al
gra, qu' es tart y vol plourer. Afigurinse que á dins
de dit cel obert hi ha un pou, que per no caurer al
pou hi ha una barana, com se suposa, en la qual hi
ha estesa una camisa de dona, molla; al costat del**pou un safareig petit, y á sobre la barana del safareig hi ha quatre ó cinc testos ab algunes flors que si 's miran ab perfecció sembla que 'l una diga á l' altra ab veu mintsa, ¿quant serà que 'ns tocará 'l sol? mès deixem corra tot això ó sino alguns se pensarian qu' anem á presentar algun plan per fer una casa á l' ensanche. No es cap plano ni cosa que s'hi assemblí si no posar en planta las cosas del dia.**Acaba de tocar las onse la nostre famosa y castellana campana Eulalia, quant per la finestra del segon pis de dit cel obert se presenta una criada de aquellas que se solen trobar á quarts de quatre ab direcció á la Talla 'ls diumenges á la tarda, y pregunta ab veu ronca:**— Doloras, Doloras, sabs quina hora acaba de tocar? Y aquesta que 's un simil de la del segon pis; pero no tan batxillera, va treure 'l nas per la finestra y li va respondre:**— Crech que son las onse, pero esperat que ho mire al menjadó.**Y mentres que la Doloras era á mirarho, la del segon pis allargá lo coll com un ànech per mirar lo que menjan per dinà las del entresuelo, lo que quasi cada dia ho feya, y se adona que sobre 'l aigüera que 's agafada ab la finestra, hi tenian una escorradora ab sardina y un jibrell plè d'enciam y quatre rabes en un platet petit com los que donan ab un got per beure en las xocolaterías. En aquest intermedi surti la Doloras y li digué que acababan de tocar las onse y l' altre sens deixarla enrahoná mès ni donarli las gracies li preguntá tot seguit:**— ¿No has reparat Doloras qu' aquestas de aqui baix se fan uns tips de sardina?**— Sardina? ¿Qui, aquelles que fan mirinyachs allí 'l carré de la Boqueria que tots los diumenges son á ballá 'l Prado y 'l Terpe?**— Si aquelles que duben los caps tan alts qu' sembla que hi portin cotò fluix.**— ¿Vols dir? si sempre sembla que menjan costelles á la grayel a.**— Cá! moltes voltas m' ho he pensat pero un dia ho vareix observá, y .. de barril son las costelles.**— Pues noya ningú ho diria tan bè que van ab aquells monyos á la pamelà y lligats ab llassosverts com si 's penjessin un cuixi d' agullas al clatell.**— ¿No sents quina olò de agafat?**— Tens rahò, ay, deu ser la paella, qu' hi tinch lo fetje del senyoret per esmorçá, deixemhi corre... ah, no, era l' arros que se m' agafaba.**— Pues sí, sí; sempre menjan sardina.**En aquest enrahonament doná la casualitat que una de les noyas del entresuelo se ficá al rebost lo qual per medi de una finestreta petita, en la qu' hi havia una pèrsiana que donava al pou, s' ascoltà ab atenció la casaca que li estaban tallan las celebres criadas, fins que no se pugué contenir y surti al cel obert ab los cabells de debant cresps de rabia, y se las picaren del següent modo.**— Grandissimas pocas vergonyas que 'n tenen de fer si menjem sardina, vostes que tenen de menjá lo que deixan los seus amos.**— Que vol això aquest drap de cuyna, seraí d' aigua...**— ¿A qui insulta aquesta poca pena que tot lo dia va detràs de 'ls soldats com un gos.**— No digas mal de 'ls soldats que tot lo dia tens un cadet que te está fent la mona carré á munt y à vall com un òs.**— Calli gran desvergonyida, y mes valdria que 's poses lo marinyach mes petit y que no ensenyés totas las camas ab las mitjas al garrò.**— ¿Qui 'nsenya las camas? tú que 'l altra dia en lo passeig de Gracia vares fer caure á un mosquit.**— ¿Quant?...**— L' altre dia, sí, sí, que quasi tothom se creya l' hi havias fet trençá las camas de tant primas que les tenia, es clà com que porteu un pellingòt per marinyach, lo vares entrabancá.**— Y vosté rondallera que per tot tè de trobarse a los homenots, y fins los vespres á l' escala ab un ó altre á enrahonar.**— Y milló, senyal que puch. ¿Se pensa perquè porta aquest monyo tan gros que sembla un reloje de paret que tinch de callar per vosté nas de esparr**que va mes bruta de sota que la carbonera que 'm porta 'l carbò.**— ¿A qui diu bruta aquesta faltada d' urbanitat?..**— Vosaltres senyoras de tres dotsenes per un quart..., pot fer la senyora y l' altre dia l' hi va caure 'l monyo al mitx de la plassa nova que tots los xicots l' hi van cridar va caure.**— Mentidera, trapassera.**— Com mentidera jo ho vaig veure y despresa que tots los dias aneu rambla á vall y poden portá 'l monyo ab llassosverts com qui porta un coixí d' agullas pengat al clatell y no sou capassas d' entrà á una chocolateria per veure un quart de sucre calent... y això en gros, perque, dos cuartos no 'ls teniu que ab prou feinas crech podeu menjjar pá, y sempre rambla á vall rambla á vall.**— Bueno, si no menjem pá ja menjem coca.**— Donchs no aneu á passegá fent lo senyor sino podeu menjá y no aneu al costat de aquells que de tant estrets que portan los pantalons no 'ls poden circular las sanchs y la ballan mes magre qu' aquells llampairas dels diumenges.**— Pitjor vosté que si va á can Gibert en acabat de rentá 'ls plats ni deu pagá la meytat l' amo sens saberlo pues no sent aixis no hi aniria.**— ¿Qui poca vergonya? ¿Qui?..**— Vosté, vosté, sí, vosté.**Y al dir vosté, vosté, sí, vosté, que ho deya la noya del entresuelo vá baixar del segon pis una escorrixa de melò y l' hi apuntá tant bè que sen saltá poch pera ferli caure 'l monyo, y aquesta tan enfadada que quasi ploraba de rabia, agafa un picadó qu' hi havia sobre la barana del safareig y li tirá tan bè que tingüé d' alsà la cama dreta trancan un canti que allí hi havia y lo picadó va anar á pará al pou fen un gran soroll.**Molts de 'ls qu' ho lleigexen pensaran com se acaba aquesta funció digna de ser escoltada y presenciada al mateix temps; molt facilment, com molts dias se havían repetit semblants escenes com aquestas un de 'ls veïns que era de baix de la botiga, que es bacallané, al sentirles s' enfilà escala á munt sens parar fins al tarrat y de allí va deixar aná una olla que parlaba en castellà de molt temps, la qual era plena de aigua de bacallà y sutje barrejat ab pols de carbó y convertí la criada del segon pis y la noya del entresuelo en dos mulatas verdaderas pues l' olla va topar en lo clau qu' aguanta la corda del tres pis y va esplotá com un home, y allavors saben vostés qui va guanyar molt mes que las dos víctimas escandalosas, las cuantas flors de 'ls testos de baix que ja feya mes de vuit dias que no se havian regat y elles dues se varen retirar cada una á casa seva, la una plorant de rabia per lo vestit que li quedá tot una llantia y l' altra malehibit l' anima del autor de tal fet, ab això no 's pensin embrutá y quedin nèts com se pensaven aquestes dues que 'ls hi contat, pues l' una contentant lo del altra se creyan quedar netas y van quedar ben brutals.**R. PI DE FONCUBERTA.*

Solució á la endevinalla del número passat.

Pampol.

Solució á la xarada del número passat.

Ca-put-xi-na.

XARADA.

*Ma primera es necessaria
y ma segona també,
prima dos te cada fill,
y cert estat que jo 'm sé.**Dos y tres diu qu' es un cástich
que á las donas fa patir,
y la quarta vol dir donya
pero en lo catalá antich.**Quarta doblada ho es molt
una dona molt petita:
si vas á ca 'l fideuer
veurás l' tot: endevina.**Las solucions se donarán en lo número del dissapte.**DIRECTOR ÚNICH: D. ANTON SERRA.**Editor responsable: D. FRANCISCO ALFONSO.**Barcelona.—Inj. i e Jaume Jepus, carrer de Petritxol, 14.—1898.*